

Les Illes Balears, regió altament emprendora

Presentació de l'informe GEM d'emprenedoria de les Illes Balears 2018

El Rector de la UIB, el doctor Llorenç Huguet, i el vicepresident i conseller de Transició Energètica i Sectors Productius, Juan Pedro Yllanes, han presentat la segona edició de l'informe *Global Entrepreneurship Monitor* (GEM) de les Illes Balears, un observatori internacional del fenomen emprenedor, que es realitza amb periodicitat anual a totes les comunitats autònomes. L'informe de l'any 2018 és el segon que es fa a les Illes Balears, gràcies a la col·laboració entre la Universitat i el Govern de les Illes Balears, a través de l'IDI, empresa dependent de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius.

A la presentació, que ha tingut lloc avui matí a l'edifici Son Lledó de la UIB, també hi han assistit el vicerector d'Innovació i Relacions Institucionals de la UIB, Jordi Llabrés; la directora gerent de l'IDI, Mariona Luis; i Julio Batle i Joan Garau, professors titulars d'universitat de l'àrea de coneixement d'Organització d'Empreses i Màrqueting i codirectors de l'equip GEM Balears.

1

Els resultats de l'informe GEM Illes Balears 2018 permeten disposar d'una diagnosi de l'activitat emprenedora a les Illes Balears i de tots els factors de l'entorn que actuen com a impulsors i com a fre d'iniciatives empresarials noves. El valor fonamental de l'informe és que permet comparar els indicadors de la comunitat autònoma amb els d'altres regions i països, i que és una eina per propiciar i accelerar la discussió i el treball conjunt dels agents de l'ecosistema emprenedor, acció prioritària per a la xarxa GEM.

Les dades de l'informe GEM 2018

Entre les conclusions principals, destaca que les Illes Balears mantenen de manera estable la seva posició històrica com a regió altament emprenedora. Les Illes Balears es perfilaren, el 2018, com una de les regions espanyoles i europees amb més bones dades d'emprenedoria. Per exemple, a les Illes es perceben oportunitats per emprendre a curt termini (6 mesos, per sobre de la mitjana nacional, un 31,45% a les Illes davant un 29,10%, la qual cosa és un factor clau de confiança.

L'informe destaca, entre altres aspectes:

- La intenció d'emprendre en els pròxims tres anys és superior a la mitjana espanyola (7,5% enfront al 6,8%), i augmenta respecte de 2017 (6,83%).

- A les Illes Balears, es varen abandonar menys activitats per tancar-les o traspassar-les (1,58% enfront a l'1,7% de mitjana espanyola), índex que minva respecte de 2017.
- Augmenta el percentatge de la població que ha actuat com a inversor informal o *business angel* (3,5% enfront de l'1,46% el 2017), prop de la mitjana nacional (3,8%).
- La taxa d'emprenedors amb empreses en fase inicial (naixents i noves) per necessitat se situa mot per sota de la mitjana espanyola (13% enfront del 22,5%), fet que suposa un indicador d'emprenedoria amb més propensió a l'èxit.
- Repunt en l'emprenedoria del sector transformador (30,2% enfront del 20,3% el 2017), per sobre de la mitjana nacional, que se situa en un 19,8%.
- Orientació internacional, marcadament superior a la mitjana espanyola (48,8% enfront del 30,7%). La dada, a més, augmenta respecte de 2017 quasi vint punts percentuals.
- En relació amb la intraemprenedoria, les dades augmenten considerablement a les Illes (del 0,1% al 7,7%), molt per sobre de la mitjana nacional, que és d'1,5%.
- A les Illes Balears, l'autopercepció que tenen els emprenedors dels seus coneixements i habilitats per emprendre se situen en 46,27%, dos punts per sota de la mitjana estatal, que és de 48,5%.
- S'aprecia un descens de dos punts en la taxa d'emprenedors inicials, que se situa en un 4,6%, dos punts menys que el 6,4% de mitjana. Donat que quan es pregunta per la intenció a emprendre els pròxims tres anys, les xifres milloren per sobre de la mitjana d'Espanya, aquesta dada és vista com a conjuntural. Els autors de l'informe interpreten que la por latent a una recessió, en una economia de serveis i centrada en el turisme internacional com la balear, desanima a emprendre a curt termini.

Oportunitats i recomanacions

A l'informe, els experts destaquen una sèrie d'oportunitats que s'haurien de tenir en compte per a futures actuacions, com ara:

- Convertir-se en un punt d'atracció de la inversió informal a Europa.
- Ser un referent en educació de valors emprenedors i innovadors a tots els nivells educatius.
- Posicionar-se com la regió europea més oberta a la innovació i l'emprenedoria, en general i específicament, en innovació social i emprenedoria social.
- Atraure l'emprenedoria corporativa (*Corporate Venturing*) i la innovació en matèria de turisme i tecnologia d'àmbit internacional.
- Impulsar el llançament d'empreses publicoprivades que gestionin àmbits nous, com ara transició energètica, ecoinnovació, cocreació, micromecenatge, emprenedoria social innovadora, economia circular, i altres àmbits encara no estructurats i que

tenen una contribució molt important en relació amb els Objectius Globals de Sostenibilitat.

- Convertir-se en un punt de referència pel que fa a metodologies d'estat emprenedor i promoure el posicionament de la UIB i del Govern com a avantguarda de l'estat emprenedor a les Illes Balears. Els experts destaquen que el paper de la UIB és clau en aquest afany d'ampliar la base de coneixements en tots els trams, especialment el jove, assignatura pendent a tot Espanya.

Les recomanacions dels experts enquestats suggereixen diversos eixos clau d'actuació, especialment la col·laboració publicoprivada, però també més innovació en les polítiques governamentals, més formació, suport financer, menys burocràcia i més coordinació entre professionals i entitats de l'ecosistema emprenedor.

Jornada per impulsar accions de millora del teixit emprenedor

Enguany ja s'han dut a terme —amb el lideratge de l'IDI— processos deliberatius amb agents de l'ecosistema emprenedor per definir actuacions conjuntament, una fita que l'informe GEM Balears 2018 suggereix com a essencial. L'IDI ha organitzat una jornada de treball estructurada per elaborar de propostes de millora de l'emprenedoria, eina fonamental per a la sostenibilitat de la Comunitat Autònoma. A la jornada hi han participat representants de totes les entitats involucrades en el teixit emprenedor balear: IDI, Fundació BIT, FUEIB, IFOC, ISBA, Palma Activa i Servei de Promoció Empresarial.

Els experts participants han plantejat quatre eixos de foment de l'emprenedoria comuns entre els agents a nivell operatiu: l'aportació de recursos (suport a la persona emprenedora i informació sobre la possibilitat de finançament), el foment de l'emprenedoria com a opció professional, l'assessorament inicial a les persones emprenedores, i el seguiment fins al 3r any de vida del projecte.

A més, amb la finalitat de simplificar el camí de l'emprenedoria, els experts incideixen en la creació de polítiques transversals a nivell de Govern per enfortir l'ecosistema emprenedor, que reflecteixin la importància que té l'emprenedoria en el desenvolupament sostenible de la Comunitat Autònoma. Es podrien dur a terme diferents accions, com ara l'elaboració d'un conveni marc que fomenti la cooperació, la coordinació i la interrelació com a objectiu estratègic. Per això, s'ha d'impulsar encara més la Xarxa de Serveis Públics Empresarials, iniciativa creada per l'IDI que aglutina totes les institucions que fan feina amb persones emprenedores. L'objectiu de la Xarxa és la coordinació periòdica de tots els serveis públics a nivell local, insular, autonòmic i estatal que treballen per donar suport i fer tramitacions clau i serveis de valor en el procés de creació i consolidació d'empreses i entitats. L'IDI s'encarrega d'organitzar les

convocatòries de la Xarxa i estructurar i posar a l'abast la informació, per facilitar els recursos públics a les iniciatives empresarials. En aquest sentit, està previst que els socis promotors de GEM Balears iniciïn rondes de debat interinstitucional entre tots els agents de l'ecosistema emprenedor per incidir col·lectivament en el disseny d'actuacions coordinades.

Els darrers anys, l'IDI ha participat en la posada en marxa d'iemprèn, un servei d'assessorament i d'acompanyament a les persones emprenedores. Durant 2019, els tècnics d'iemprèn han fet 936 assessoraments a persones emprenedores, un 47% més que l'any anterior. A més, 814 persones han assistit a les sessions de formació i als tallers organitzats per iemprèn, xifra que suposa un increment d'un 130% respecte de 2018. El bon funcionament d'aquest servei fa que iemprèn sigui el lloc des del qual s'han d'articular les polítiques de foment de l'emprenedoria.

La xarxa GEM

L'informe GEM Illes Balears 2018 ha estat possible gràcies a la col·laboració entre la Universitat de les Illes Balears i el Govern de les Illes Balears, a través de l'IDI. L'estudi s'ha elaborat sota la direcció dels doctors Julio Batle i Joan Garau, professors titulars d'universitat de l'àrea de coneixement d'Organització d'Empreses i Màrqueting, respectivament, i amb la participació d'un equip de professors dels departaments d'Economia de l'Empresa i d'Economia Aplicada de la UIB: Maria Sard, Francina Orfila, Marco Robledo i Vanesa Díaz. L'informe s'ha realitzat a partir d'una enquesta a una mostra de la població de 1.000 persones i una enquesta a 38 experts en emprenedoria, molts dels quals amb experiència com a tècnics/professors i emprenedors.

El Global Entrepreneurship Monitor (GEM) és un observatori internacional del fenomen emprenedor i es desenvolupa amb periodicitat anual. En aquesta edició, la xarxa espanyola està conformada per 130 investigadors, 19 universitats, 90 institucions, el Centre Internacional Santander (CISE) i el Banc Santander.

Renovació del conveni de la Càtedra ICAPE

El Rector de la UIB i el vicepresident del Govern de les Illes Balears han aprofitat l'acte de presentació del GEM per renovar la col·laboració entre la UIB i l'IDI amb la signatura del conveni de la Càtedra ICAPE, un projecte d'impuls de l'emprenedoria i la generació de projectes empresarials nous. L'acord signat suposa que l'IDI lliurarà a la UIB 26.000 euros per finançar activitats destinades a fomentar l'esperit i la vocació empresarials.